

ABSTRACTS

ARAFAT, K. W.

461–73

Pausanias and the temple of Hera at Olympia

This article considers the contents of the temple of Hera at Olympia in the light of Pausanias' account and of excavation reports. Of all the temples Pausanias describes, the Heraion is the most crowded, and it is argued that by his day it was acting as a storeroom, primarily for objects from nearby buildings. The implications are assessed for the history of the attribution of the Heraion, and for the use of temples in Pausanias' day.

Ο Πausανίας και ο ναός της 'Ηρας στην Ολυμπία

Το άρθρο αυτό πραγματεύεται τα περιεχόμενα του ναού της 'Ηρας στην Ολυμπία κάτω από το φως της περιγραφής του Πausανία και των εκθέσεων της ανασκαφής. Από όλους τους ναούς που περιγράφει ο Πausανίας, το Ηραίο είναι το πιο πλούσιο. Υποστηρίζεται ότι στην εποχή του χρησιμοποιούταν ως αποθήκη κυρίως για τα αντικείμενα από τα γειτονικά κτήρια. Οι προτάσεις αξιολογούνται ώστε να διαφωτιστεί η ιστορία της καθιερώσεως του Ηραίου και η χρήση των ναών την εποχή του Πausανία.

BEAUMONT, LESLEY

339–61

Mythological childhood: a male preserve? An interpretation of classical Athenian iconography in its socio-historical context

The birth and childhood of the Greek male gods and heroes are themes well documented in classical Athenian art and myth. By contrast, contemporary Athenian iconography and mythology are remarkably empty of references to the birth and infancy of the female heroes and female gods, or alternatively present the newborn goddesses as adult women. This article seeks to shed light on the apparently missing childhood phase of the goddesses and heroines, by examining the evidence of fifth-century Athenian iconography in its socio-historical context. Consequently, in the case of the goddesses, it is proposed that the female child figure represented a state of being incompatible with the nature and manifestation of divinity. It is further suggested that the mythological heroines enter classical Athenian art and myth only once they have attained puberty, because it is at this point that their potential for relations with the male gains significance. And just as was the case with their mortal female counterparts, it is this capacity for interaction with the male sex that makes them of interest to society.

Η παιδική ηλικία στη μυθολογία: μία αποκλειστικότητα του άρρενος; Μία ερμηνεία της Αθηναϊκής εικονογραφίας των κλασσικών χρόνων με βάση το κοινωνικο-ιστορικό πλαίσιο της

Η γέννηση και η παιδική ηλικία των Ελλήνων αρρένων θεοτήτων και ηρώων είναι θέματα καλώς τεκμηριωμένα στην Αθηναϊκή τέχνη και μυθολογία των κλασσικών χρόνων. Σε αντίθεση, η Αθηναϊκή εικονογραφία και μυθολογία της εποχής εκείνης είναι εντυπωσιακά κενή αναφορών στη γέννηση και τη βρεφική ηλικία των θήλεων θεοτήτων και ηρώων, ή τυχόν αναφορές παρουσιάζουν τις νεογέννητες θεές σαν ενήλικες. Το άρθρο αυτό επιχειρεί να φωτίσει στην προφανώς απουσιάζουσα φάση της παιδικής ηλικίας των θήλεων θεοτήτων της Αθηναϊκής εικονογραφίας του 5ου π.Χ. αιώνα με βάση το κοινωνικοιστορικό πλαίσιο της. Συμπερασματικά υποστηρίζεται ότι, στην περίπτωση των θήλεων θεοτήτων, η μορφή της παγκορασίδος αντιπροσώπευε μία κατάσταση ασυμβίβαστη με τη φύση και την παρουσία του θείου. Προτείνεται επίσης ότι οι μυθολογικές ηρωίδες εμφανίζονται το πρώτον στην Αθηναϊκή τέχνη και μυθολογία αφού έχουν φθάσει στην ήβη, διότι από του σημείου αυτού και πέραν η δυνατότητα σχέσεων τους με το ανδρικό φύλο αποκτά σημασία. Όπως συνέβαινε και με τις θνητές αδελφές τους, είναι αυτή ακριβώς η δυνατότητα αλληλεπίδρασης με το άρρεν που τους προδίδει κοινωνικό ενδιαφέρον.

BERNINI, Lara E.

55–82

Ceramics of the early neo-palatial period at Palaikastro

In the ceramic chronology of Minoan Crete, the phases corresponding to the rise of the New Palaces have proven to be particularly difficult to define. This paper presents new material from Palaikastro (Siteia, Crete) in an attempt to disperse some of the chronological and regional ambiguities surrounding early Neo-palatial pottery.

Κεραμική της πρώιμης Νεοανακτορικής περιόδου από το Παλαίκαστρο

Στο σύστημα χρονολόγησης της κεραμικής της μινωικής Κρήτης, ο καθορισμός των φάσεων που αντιστοιχούν στην αρχή της Νεοανακτορικής περιόδου έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα δύσκολος. Στη μελέτη αυτή που βασίζεται σε νέο υλικό από τις πρόσφατες ανασκαφές στο Παλαίκαστρο Σητείας Κρήτης, γίνεται μια προσπάθεια να διαλευκανθούν μερικές ασάφειες χρονολογικού και τοπικού χαρακτήρα που αφορούν στην πρώιμη νεοανακτορική κεραμική.

CATLING, H. W.

183–93

A Mycenaean terracotta figure from the Menelaion (PLATE 26)

An LH III wheelmade terracotta female figurine, found in the 1910 excavations at the Menelaion, Sparta, is illustrated and described. The context can be dated no later than LH III. An earlier suggestion that the piece is 'provincial' is discounted in the light of new material, particularly the so-called Lady of Phylakopi. Recent views on the nature of such figures are discounted. A summary list of comparable wheelmade figures of women, and of animals, is appended.

Πήλινο μυκηναϊκό είδωλο από το Μενελάιο (Πίνακας 26)

Εικονίζεται και περιγράφεται ένα YE III πήλινο τροχήλατο είδωλο γυναικείας μορφής, το οποίο προέρχεται από την ανασκαφή του 1910 στο Μενελάιο Σπάρτης. Τα συνενυρήματα δεν είναι δυνατόν να χρονολογηθούν μετά την YE III. Παλαιότερη πρόταση ότι το αντικείμενο είναι "επαρχιακό" απορρίπτεται κάτω από το φως του νέου υλικού, κυρίως της επονομαζόμενης Κυρίας της Φυλακωπής. Αντικρούονται επίσης πρόσφατες απόψεις σχετικά με τον χαρακτήρα τέτοιων ειδώλων. Προσαρτάται ένας περιληπτικός κατάλογος συγκρίσιμων τροχήλατων ειδώλων γυναικών και ζώων.

CATLING, R. W. V.

317–24

Archaic Lakonian architecture: the evidence of a temple model (PLATES 34–5)

A fragmentary temple model from Sparta, in which the roof and one pediment are preserved, provides new evidence for reconstructing the system of Lakonian roofing. The ridge and Lakonian tiles as well as disc akroteria are modelled in high relief; a painted gorgoneion decorates the surviving pediment. The possibility is discussed that it represents a very small type of temple that may have existed at Sparta. A date in the first half of the 6th cent. BC is suggested.

Αρχαϊκή αρχιτεκτονική της Λακωνίας: οι μερτυρίες από ένα ομοίωμα ναού (Πίνακες 34–5)

Ένα αποσπασματικό ομοίωμα ναού από τη Σπάρτη, στο οποίο διατηρείται η στέγη και ένα από τα αετώματα, προσφέρει νέα στοιχεία για την αποκατάσταση του λακωνικού συστήματος στεγάσεως. Οι κορυφαίες και οι κεραμίδες λακωνικού τύπου καθώς επίσης και τα δισκοειδή ακρωτήρια αποδίδονται σε υψηλό ανάγλυφο. Το διατηρούμενο αέτωμα κοσμείται με γραπτό γοργόνειο. Εξετάζεται η εκδοχή να αναπαριστά έναν πολύ μικρό τύπο ναού ο οποίος υπήρχε ίσως στη Σπάρτη. Προτείνεται χρονολόγηση στο πρώτο μισό του 6ου αι. π. Χ.

COLDSTREAM, J. N.

251–67

Euboean Geometric imports from the acropolis of Pithekoussai (PLATES 27–32)

In a rescue operation of 1965 on the Monte di Vico acropolis of Pithekoussai, Dr G. Buchner excavated a vast deposit of unstratified pottery and other finds, ranging in date from the Middle Bronze Age to early Roman times. At his invitation, the Euboean imports of the 8th cent. BC are presented here. Though fragmentary, they are of considerable importance not only in dating the foundation of the Greek colony, but also in providing the prototypes for the much more numerous colonial imitations in the same deposit, and in the recently published portion of the cemetery.

Ευβοϊκές εισαγωγές Γεωμετρικών χρόνων από την ακρόπολη στις Πιθηκούσες (Πίνακες 27–32)

Το 1965, σε μία σωστική επιχείρηση στην ακρόπολη Monte di Vico των Πιθηκουσών, ο Δρ G. Buchner ανέσκαψε ένα μεγάλο σύνολο με αστρωματογράφητη κεραμική και άλλα ευρήματα, που εκτείνονται χρονικά από τη Μέση Εποχή

του Χαλκού μέχρι την πρώτη Ρωμαϊκή περίοδο. Μετά από πρόσκλησή του, παρουσιάζονται εδώ οι ευβοϊκές εισαγωγές του 8ου αιώνα π.Χ. Αν και αποσπασματικές, έχουν μεγάλη σημασία όχι μόνο για την χρονολόγηση της ιδρύσεως της ελληνικής αποικίας, αλλά επίσης και γιατί παρέχουν τα πρότυπα των πολυάριθμων τοπικών μιμήσεων στο ίδιο σύνολο και στο πρόσφατα δημοσιευμένο τμήμα του νεκροταφείου.

CROUWEL, J. H., and MORRIS, C. E.

157–82

Pictorial pottery of Late Minoan II–III A2 Early from Knossos (PLATES 23–5)

This paper looks at the period of the first regular use of pictorial vase painting in Crete: LM II–III A2 early. The focus is on Knossos, the major findspot for Minoan pictorial pottery of this distinct pre-destruction period. The shapes, motifs and overall character of Minoan pictorial pottery are discussed, as well as the extent of its influence on the earliest Mycenaean figure-style vase-painting.

Εικονιστική κεραμική της Ύστερης Μινωικής II–III A2 (πρώιμης) από την Κνωσό (Πίνακες 23–25)

Το άρθρο αυτό διερευνά την περίοδο της πρώτης τακτικής εφαρμογής της εικονιστικής ζωγραφικής σε αγγεία: ΥΜ II–III A2 (πρώιμη). Το ενδιαφέρον εστιάζεται στην Κνωσό, τη σπουδαιότερη θέση ευρέσεως μινωικής εικονιστικής κεραμικής για αυτή την καθορισμένη περίοδο πριν την καταστροφή. Συζητούνται τα σχήματα, τα διακοσμητικά θέματα και ο γενικός χαρακτήρας της μινωικής εικονιστικής κεραμικής, καθώς επίσης και η έκταση της επιδράσεώς της στον πρωιμότατο μυκηναϊκό εικονογραφικό ρυθμό.

DEMAKOPOULOU, K., MANGOU, E., JONES, R. E., and PHOTOS-JONES, E.

137–53

Mycenaean black inlaid metalware in the National Archaeological Museum, Athens: a technical examination (PLATES 19–22)

Current technical interest in the nature of the black inlaid decoration on ancient metalware has stimulated an examination of some of the well-known bronze daggers, silver vessels, and other fragments, all with inlaid decoration and dating to the 16–14th centuries BC, from Mycenae, Prosymna, Dendra, Routsis, and Pylos. Results of non-destructive X-ray fluorescence analysis point to great versatility in working with copper (or bronze)–gold–silver alloys. The black inlaid decoration is usually copper/bronze–gold alloy with small quantities of silver. Four of the objects were also examined by X-ray radiography.

Μυκηναϊκά μεταλλικά αντικείμενα με μελανή ένθετη διακόσμηση στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθηνών: εξέταση της τεχνικής (Πίνακες 19–22)

Το τρέχον τεχνικό ενδιαφέρον για την φύση της μελανής ένθετης διακοσμήσεως σε αρχαία μεταλλικά αντικείμενα προκάλεσε της εξέταση μερικών καλά γνωστών χάλκινων εγχειριδίων, αργυρών σκευών και άλλων θραυσμάτων, όλα με ένθετη διακόσμηση και χρονολογούμενα στους 16ο–14ο αιώνες π.Χ., από τις Μυκήνες, την Πρόσυμνα, τα Δενδρά, το Ρούτσι και την Πύλο. Τα αποτελέσματα από τη μη καταστρεπτική για το δείγμα φθορισμομετρική ανάλυση ακτίνων X δείχνουν μια μεγάλη ευελιξία στην εργασία με κράματα χαλκού (ή ορειχάλκου)—Χρυσού—αργύρου. Η μελανή ένθετη διακόσμηση είναι συνήθως κράμα χαλκού/ορειχάλκου—χρυσού με μικρές ποσότητες αργύρου. Τέσσερα από τα αντικείμενα εξετάστηκαν επίσης με ραδιογραφία ακτίνων X.

ECONOMIDOU, Vaia V.

155–6

A Late Cycladic I juglet from Therasia in the British Museum (BM 1926.4-10.9)

The vase, found in Therasia in 1866, is published in detail for the first time and placed in the context of the eyed ewers from Thera. The suggested date of the vase is LC I early, contemporary with the seismic destruction level deposits at Akrotiri.

Υστεροκυκλαδική I προχοΐσκη από την Θηρασία στο Βρετανικό Μουσείο (BM 1926.4–10.9)

Το αγγείο βρέθηκε στην Θηρασία το 1866. Η προχοΐσκη δημοσιεύεται λεπτομερώς για πρώτη φορά και τοποθετείται στο σύνολο των οφθαλμοπρόχων από την Θήρα. Η προτεινόμενη χρονολόγηση του αγγείου είναι ΥΚ I (πρώιμη), σύγχρονη με το στρώμα της σεισμικής καταστροφής στο Ακρωτήρι.

FORBES, Hamish

325–38

The identification of pastoralist sites within the context of estate-based agriculture in ancient Greece: beyond the ‘transhumance versus agro-pastoralism’ debate

The present ‘transhumance versus agro-pastoralism’ debate is here set within the context of a broadly based anthropological approach to pastoralism. Certain constant features of the relationship of pastoralists to their landscape are identifiable, although many aspects of pastoral strategies are variable over time and space and across socio-economic groups. The control of much of the pastoral exploitation of the landscape in antiquity by wealthy estate owners is one important difference from the present day. The resulting observations are applied to the archaeological record of isolated rural sites now widely known from surface survey projects. It is argued that the tendency to assume that pastoralists are archaeologically invisible has meant that these very visible sites have been ignored as possible pastoral bases. The location of a number of these sites suggests that pastoralism was a major element in the activities focused on them in antiquity.

Η αναγνώριση κτηνοτροφικών θέσεων στο πλαίσιο μιας γεωργίας βασισμένης στα αγροκτήματα στην Αρχαία Ελλάδα: πέρα από τη συζήτηση “εποχική μετακίνηση εναντίον γεωργοκτηνοτροφίας”

Η παρούσα συζήτηση “εποχική μετακίνηση εναντίον γεωργοκτηνοτροφίας” εντάσσεται εδώ στο πλαίσιο μιας ευρύτερης ανθρωπολογικής προσεγγίσεως της κτηνοτροφίας. Πιστοποιούνται μερικά σταθερά χαρακτηριστικά της σχέσεως των κτηνοτρόφων με το φυσικό περιβάλλον τους, αν και πολλές όψεις των κτηνοτροφικών στρατηγικών μεταβάλλονται διά μέσου του χρόνου και του χώρου και σε σχέση με τις κοινωνικο—οικονομικές ομάδες. Ο έλεγχος μεγάλου μέρους της κτηνοτροφικής εκμεταλλεύσεως του φυσικού περιβάλλοντος κατά την αρχαιότητα από πλούσιους αγροκτηματίες είναι μια σπουδαία διαφορά από την σημερινή πραγματικότητα. Οι συγκεντρωθείσες παρατηρήσεις εφαρμόζονται στα αρχαιολογικά δεδομένα απομονωμένων αγροτικών θέσεων ευρέως πλέον γνωστών, που εντοπίστηκαν σε προγράμματα έρευνας επιφανείας. Υποστηρίζεται ότι η τάση να συνάγουμε ότι οι κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις είναι αρχαιολογικά αόρατες σημαίνει ότι αυτές οι πολύ ορατές θέσεις αγνοήθηκαν ως πιθανές κτηνοτροφικές βάσεις. Ο εντοπισμός ενός αριθμού τέτοιων θέσεων προτείνει ότι η κτηνοτροφία ήταν στην αρχαιότητα ένα μείζον στοιχείο των δραστηριοτήτων που εστιάζονταν σε αυτές.

FOXHALL, Lin

239–50

Bronze to iron: agricultural systems and political structures in late bronze age and early iron age Greece

This paper surveys farming practices and their associated administrative structures in Mycenaean Greece, and outlines the kinds of changes which might have occurred in regional farming systems during the dark ages. It is postulated that the underlying subsistence basis of Greek agriculture remained substantially the same, although the structural position of élites in regional agrarian economies (as well as the constitution of élite groups) may have changed considerably. The type and degree of changes that occurred during the dark ages in any particular region seem to correlate with their earlier relationships to Mycenaean palace centres.

Από τον Χαλκό στον Σίδηρο: γεωργικά συστήματα και πολιτικές δομές στην Ελλάδα της Υστερης Εποχής του Χαλκού και της Πρώιμης Εποχής του Σιδήρου

Η εργασία αυτή εξετάζει τις καλλιεργητικές πρακτικές και σχετικές διοικητικές δομές στη Μυκηναϊκή Ελλάδα, και σημειώνει τις αλλαγές που πιθανόν συνέβησαν στα τοπικά γεωργικά συστήματα κατά τους Σκοτεινούς Χρόνους. Υποστηρίζεται ότι το υπόβαθρο της Ελληνικής γεωργίας ήταν και παρέμεινε η καλλιέργεια μικρών λαχνών για την εξασφάλιση των προς το ζην της γεωργικής οικογένειας, παρόλο που έγιναν αρκετές αλλαγές στη θέση των “εκλεκτών” μέσα στις τοπικές γεωργικές οικονομίες (καθώς και τη δημιουργία τέτοιων “εκλεκτών” ομάδων). Το είδος και ο βαθμός των αλλαγών που συνέβησαν κατά τους Σκοτεινούς Χρόνους σε οποιαδήποτε περιοχή φαίνεται να σχετίζεται με τις προγενέστερες σχέσεις της κάθε περιοχής με τα παλατιανά κέντρα εξουσίας των Μυκηνών.

HALSTEAD, Paul

229–34

*Late bronze age grain crops and Linear B ideograms *65, *120, and *121*

For late bronze age Greece, archaeobotanical research has demonstrated a striking range of grain crops, whereas only two or three categories of grain are recorded in Linear B texts. It is unlikely that each Linear B grain

ideogram covers several crops, or that the paucity of grain ideograms results from the partial preservation of texts. It is argued that the Linear B evidence reflects selective palatial involvement in grain production, although the identity of the two or three crops documented in Linear B is uncertain.

*Η συγκομιδή δημητριακών στην Ύστερη Εποχή του Χαλκού και τα ιδεογράμματα *65, *120 και *121 της Γραμμικής Β΄*

Για την Ύστερη Εποχή του Χαλκού στην Ελλάδα, η αρχαιοβοτανική έρευνα αποκάλυψε ένα εντυπωσιακό εύρος καλλιιεργειών, ενώ τα κείμενα της Γραμμικής Β΄ αναφέρονται μόνο σε δύο ή τρεις κατηγορίες δημητριακών. Είναι μάλλον απίθανο ότι κάθε ένα από τα ιδεογράμματα της Γραμμικής Β΄ που δηλώνουν τα δημητριακά, καλύπτει περισσότερα από ένα είδη, ή ότι ο περιορισμένος αριθμός τους οφείλεται στη μερική διατήρηση των κειμένων. Υποστηρίζεται η άποψη ότι τα δεδομένα της Γραμμικής Β΄ αντανακλούν την επιλεκτική παρέμβαση των ανακτόρων στη γεωργική παραγωγή, αν και η ταυτότητα των δύο ή τριών καλλιιεργειών που καταγράφονται στη Γραμμική Β΄ είναι αβέβαιη.

HAMMOND, N. G. L.

307–15

The Chalcidians and Apollonia of the Thraceward Ionians'

The excavations at Torone, Mende, and some other sites have produced evidence of continuous contact between Chalcidice and southern Greece from early in the Iron Age. We can now understand more clearly the relationship between the earliest Greek settlers and those of the colonizing period, and we can tackle some problems of topography in the Chalcidian peninsula from a new angle.

Οι Χαλκιδείς και η “Απολλωνία των επί Θράκης Ιώνων”

Οι ανασκφές στην Τορώνη, τη Μένδη και μερικές άλλες θέσεις έδωσαν αποδείξεις για τη συνεχή επικοινωνία μεταξύ της Χαλκιδικής και της νότιας Ελλάδας από την αρχή της Εποχής του Σιδήρου. Μπορούμε τώρα να κατανοήσουμε καλύτερα τη σχέση των πρώτων ελλήνων αποίκων και εκείνων της περιόδου του αποικισμού και να αντιμετωπίσουμε από μία νέα οπτική γωνία μερικά προβλήματα της τοπογραφίας της Χαλκιδικής χερσονήσου.

HARRISON, Steven

23–40

Domestic architecture in Early Helladic II: some observations on the form of non-monumental houses

A re-examination of the EH II architecture at Zygouries and other sites suggests that the traditional model of rectangular houses with two or three rooms may be inappropriate in many instances, and that in fact domestic architecture of the period, while showing greater diversity of form than has hitherto been supposed, may instead have been based on larger and more complex structures.

Οικιστική αρχιτεκτονική της Πρωτοελλαδικής II: μερικές παρατηρήσεις στη μορφή όχι μνημειακών σπιτιών

Η επανεξέταση της ΠΕ II αρχιτεκτονικής στις Ζυγουριές και σε άλλες θέσεις δείχνει ότι το παραδοσιακό σχήμα για το ορθογώνιο σπίτι με δύο ή τρία δωμάτια είναι μάλλον ακατάλληλο για πολλές περιπτώσεις. Επίσης, ότι στην πραγματικότητα η οικιστική αρχιτεκτονική της περιόδου, ενώ παρουσιάζει μεγαλύτερη ποικιλία μορφής από ότι ήταν δεκτό μέχρι του παρόντος, μπορεί εντούτοις να βασιζόταν σε ευρύτερες και συνθετότερες κατασκευές.

JONES, Glynis

235–8

Charred grain from late bronze age Gla, Boiotia

Excavation of the late bronze age destruction of building complex H in the ‘agora’ at Gla revealed widespread traces of charred grain and grape pips. Samples from room H1 contained seeds identified as einkorn (*Triticum monococcum* L.). This material appears to be unique in Greece in consisting predominantly of grains from two-seeded spikelets of einkorn. It is uncertain whether the lack of chaff and weed seeds in these samples reflects partial preservation and recovery of grain in long-term storage, or represents fully threshed and sieved grain ready to be prepared for consumption.

Απανθρακωμένοι σπόροι από την Ύστερη Εποχή του Χαλκού στο Γλα Βοιωτίας

Η ανασκαφή του στρώματος καταστροφής της Ύστερης Εποχής του Χαλκού του κτηριακού συγκροτήματος Η στην “αγορά” του Γλα αποκάλυψε κατάλοιπα απανθρακωμένων σπόρων και γιγάρτων (κουκουτσιών σταφυλιού). Δείγματα από το δωμάτιο Ηι περιείχαν σπόρους που αναγνωρίστηκαν ως μονόκοκκο σιτάρι (*Triticum monococcum* L.). Το σύνολο αυτό φαίνεται να είναι μοναδικό για την Ελλάδα, γιατί οι σπόροι που περιέχει, προέρχονται κυρίως από “δίσπορα” σταχίδια μονόκοκκου σιταριού. Δεν είναι βέβαιο αν η απουσία λεπύρων (φλοιών) και σπόρων ζιζανίων από τα δείγματα αυτά φανερώνει μερική διατήρηση και ανάκτηση του καρπού που αποθηκεύεται για μεγάλο χρονικό διάστημα, ή αν αντιπροσωπεύει πλήρως αλωνισμένο και κοσκινισμένο καρπό έτοιμο για την παρασκευή τροφής.

LANGDON, M. K.

475–503

The mortared towers of central Greece: an Attic supplement (PLATES 50–7)

This study is a description and discussion of all known examples of mortar-and-rubble towers in Attica, extending P. Lock's survey of central Greece in *BSA* 81 (1986). Attic towers of this type are generally free-standing and located in places of agricultural rather than strategic importance. In this, as well as in the lack of pretension in their architectural form, they conform to the mortared towers of Boiotia studied by Lock, and reinforce his conclusion that they functioned primarily as fortified residences of Frankish lords. Ceramic evidence from various sites, and the evidence of the ‘tower house’ of medieval western Europe, strengthen the arguments for date and function. Included in the discussion are possible Turkish towers and other pre-modern structures such as windmills and monastery towers.

Οι πύργοι με συνδετική ύλη της Κεντρικής Ελλάδας: προσθήκη για την Αττική (Πίνακες 50–7)

Η μελέτη αυτή είναι μια περιγραφή και συζήτηση όλων των γνωστών πύργων από μικρούς λίθους με συνδετική ύλη στην Αττική, που διευρύνει την έρευνα του P. Lock στο *BSA* 81 (1986). Οι αττικοί πύργοι αυτού του τύπου είναι γενικά ελεύθεροι στο χώρο και εγκατεστημένοι σε θέσεις αγροτικής μάλλον παρά στρατηγικής σημασίας. Στο σημείο αυτό καθώς και στην απουσία οποιασδήποτε αξιώσεως στην αρχιτεκτονική τους μορφή προσομοιάζουν με τους πύργους με συνδετική ύλη της Βοιωτίας που μελετήθηκαν από τον Lock, και ενισχύουν το συμπέρασμά του ότι λειτουργούσαν πρώτιστα ως οχυρωμένα ενδιαιτήματα των Φράγκων ευγενών. Κεραμικά ευρήματα από διάφορες θέσεις και τα στοιχεία από “πύργο-οίκο” της μεσαιωνικής δυτικής Ευρώπης στηρίζουν τα επιχειρήματα για την χρονολόγηση και τη λειτουργία. Στη συζήτηση περιλαμβάνονται πιθανοί Τουρκικοί πύργοι και άλλα προ-μοντέρνα οικοδομήματα όπως ανεμόμυλοι και μοναστηριακοί πύργοι.

MANTELI, K., and EVELY, D. (with contributions by Christina RUSHE and P. HALSTEAD)

1–16

The neolithic levels from the Throne Room System, Knossos (PLATES 1–3)

Small pockets of neolithic levels were sampled during the 1987 investigation of the Throne Room System in the palace of Knossos. The limited stratigraphic evidence is here presented, as well as sections concerning the pottery, small finds, and animal bones. The most interesting point to emerge concerns the presence of Final Neolithic characteristics in the ceramic evidence that will help towards formulating an appreciation of that elusive period at Knossos.

Τα Νεολιθικά στρώματα από το σύμπλεγμα της Αίθουσας του Θρόνου στην Κνωσό (Πίνακες 1–3)

Μικροί θύλακες νεολιθικών στρωμάτων διαπιστώθηκαν κατά την έρευνα του 1987 στο σύμπλεγμα της Αίθουσας του Θρόνου στο ανάκτορο της Κνωσού. Παρουσιάζονται εδώ τα περιορισμένα στρωματογραφικά στοιχεία καθώς και τομές που αφορούν κεραμική, τα μικρά ευρήματα και οστά ζώων. Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που προκύπτει είναι η παρουσία χαρακτηριστικών της Τελικής Νεολιθικής στην κεραμική, τα οποία θα βοηθήσουν στην διαμόρφωση μιας εκτιμήσεως για αυτή την ακαθόριστη περίοδο στην Κνωσό.

MOUNTJOY, P. A.

195–227

Thorikos mine No. 3: the Mycenaean pottery

The Transitional LH III B2/C early pottery from Thorikos mine No. 3 is of particular importance for the definition of this as yet little-known phase. It is also of interest for its context. The assemblage is unusual; its nature implies a specific function rather than the debris of normal settlement. It is suggested that it may have resulted from mining activity.

Το μεταλλείο αρ. 3 του Θορικού: η Μυκηναϊκή κεραμεική

Η κεραμεική της μεταβατικής περιόδου ΥΕ III Β2 / Γ (πρώιμης) από το μεταλλείο αρ. 3 στον Θορικό είναι ιδιαίτερης σπουδαιότητας για τον καθορισμό αυτής της λίγο γνωστής μέχρι σήμερα περιόδου. Είναι ακόμα ενδιαφέρουσα για τα συνευρήματά της. Το σύνολο είναι ασυνήθιστο: ο χαρακτήρας του υποβάλλει περισσότερο τη σκέψη μιας ειδικής λειτουργίας παρά ενός συνήθους οικισμού. Προτείνεται ότι προέρχεται μάλλον από δραστηριότητες εξορύξεως.

MUSGRAVE, J. H., NEAVE, R. A. H., and PRAG, A. J. N. W. (with appendixes by J. H. MUSGRAVE and Rosemary A. MUSGRAVE, and by Danaë I. THIMME) 107–36
Seven faces from Grave Circle B at Mycenae (PLATES 14–18)

The faces of seven skulls from Grave Circle B were reconstructed by the Manchester team, as an exercise in using the technique of facial reconstruction to look for family relationships on the basis of facial resemblances among the three or four burial groups within the circle. Similarities were noted between Z59 and Γ51, from early and late phases respectively; and between Γ55 (the man with the electrum mask) and his female tomb companion Γ58, both having a quite different facial structure from Γ51 but sharing features with A62, a late-phase burial from a different part of the circle. The skulls from the early burials Σ131 and Β52 showed only slight similarities to the others.

Επτά πρόσωπα από τον ταφικό κύκλο Β των Μυκηνών (Πίνακες 14–18)

Από την ομάδα του Manchester αποκαταστάθηκαν τα πρόσωπα επτά κρανίων από τον ταφικό κύκλο Β, ως μια άσκηση στην χρήση της τεχνικής αποκαταστάσεως του προσώπου να ανιχνευθεί η συγγένεια με βάση τις ομοιότητες του προσώπου μεταξύ των τριών ή τεσσάρων ταφικών συνόλων του περιβάλλοντος. Ομοιότητες παρατηρήθηκαν ανάμεσα στο Ζ59 και το Γ51 από την πρώιμη και ύστερη φάση αντίστοιχα. Επίσης, ανάμεσα στο Γ55 (ο άνδρας με το προσώπειο από ήλεκτρο) και την γυναίκα σύντροφό του στον τάφο, Γ58. Και οι δύο είχαν μία εντελώς διαφορετική δομή στο πρόσωπο από το Γ51, αλλά μοιράζονταν κοινά χαρακτηριστικά με το Α62, από μια ταφή της ύστερης φάσεως σε άλλη περιοχή του περιβάλλοντος. Τα κρανία από τις πρώιμες ταφές Σ131 και Β52 εμφάνισαν ελάχιστες μόνο ομοιότητες με τα υπόλοιπα.

NAVARI, Leonora 505–19
Vincenzo Coronelli and the iconography of the Venetian conquest of the Morea: a study in illustrative methods

Vincenzo Coronelli (1650–1718), cosmographer to the Venetian republic, produced two books illustrating the towns and fortresses taken from the Ottoman Turks by the Venetians during their second conquest of the Peloponnese (1685–90). These were issued in numerous editions and translations in 1686–7, and formed the basis for other cartographic works. There were many variants of each plate, and the engravings have increasingly become separated from the books in which they were published. The problem is compounded by the many variants of the illustrations, and because different illustrations may exist for a town. By examining the known variants of one town and relating each to the edition in which it appeared, and by a bibliographical examination of the editions, we can determine which illustrations belong to which edition and can distinguish the political and historical bases on which Coronelli changed his illustrations from edition to edition.

Ο Vincenzo Coronelli και η εικονογραφία της Βενετσιάνικης κατακτήσεως του Μοριά: μια μελέτη στις μεθόδους απεικονίσεως

Ο Vincenzo Coronelli (1650–1718), κοσμογράφος της Βενετικής Δημοκρατίας, δημοσίευσε δύο βιβλία με απεικονίσεις των πόλεων και των οχυρών που κατέκτησαν οι Βενετοί από τους Οθωμανούς Τούρκους κατά την διάρκεια της δεύτερης κατακτήσεως της Πελοποννήσου (1685–90). Αυτά ανατυπώθηκαν σε πολλές εκδόσεις και μεταφράσεις το 1686–7 και αποτέλεσαν την βάση για άλλες εργασίες χαρτογραφίσεως. Υπήρξαν πολλές παραλλαγές του κάθε πίνακα και τα χαρακτηριστικά αναπαράχθηκαν με αυξανόμενο ρυθμό ανεξάρτητα από τα βιβλία στα οποία είχαν δημοσιευθεί. Το πρόβλημα συντίθεται από το πλήθος των παραλλαγών των απεικονίσεων και από το γεγονός ότι μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές απεικονίσεις για μια πόλη. Εξετάζοντας τις γνωστές παραλλαγές μιας πόλεως και συνδέοντας κάθε μία με την έκδοση στην οποία εμφανίστηκε και σε συνδυασμό με την βιβλιογραφική εξέταση των εκδόσεων, μπορούμε να καθορίσουμε ποιές απεικονίσεις ανήκουν σε ποιά έκδοση και να διακρίνουμε τις πολιτικές και ιστορικές βάσεις πάνω στις οποίες ο Coronelli άλλαζε τις απεικονίσεις από έκδοση σε έκδοση.

NEVETT, L. C.

363–81

Gender relations in the classical Greek household: the archaeological evidence

Despite the amount of textual material surviving from classical Greece, our knowledge of the household has remained limited because of the selectivity and orientation of those texts. In this paper, archaeological remains of late 5th- to late 4th-cent. houses are explored in order to shed light on aspects of domestic relations that recur most frequently in the sources: the relationship between male and female household members, and the way in which this was reinforced through the organization of the domestic environment. The traditional picture of a house divided into male and female areas is an over-simplification of a complex pattern of social relationships. A broader approach focuses on interaction between men and women, rather than on women's activity in isolation. The resultant, more detailed model for gender relations offers a glimpse of variability through space and time in how relationships were expressed spatially, and suggests the possibility of differences in the relationships themselves at different levels of the social hierarchy.

Οι σχέσεις των δύο φύλων στα νοικοκυριά της κλασικής Ελλάδας: τα αρχαιολογικά στοιχεία

Παρά το μεγάλο αριθμό κειμένων που διατηρούνται από την κλασική Ελλάδα, οι γνώσεις μας για τα νοικοκυριά παραμένουν περιορισμένες εξ αιτίας της επιλεκτικότητας και του προσανατολισμού των κειμένων αυτών. Στο άρθρο εξετάζονται αρχαιολογικά κατάλοιπα από σπίτια του ύστερου 5ου έως τον ύστερο 4ο αιώνα με σκοπό να φωτιστούν πλευρές των οικιακών σχέσεων που εμφανίζονται συχνότερα στις πηγές: η σχέση μεταξύ ανδρών και γυναικών του νοικοκυριού και ο τρόπος με τον οποίο αυτή ενισχυόταν μέσω της οργάνωσης του οικιακού περιβάλλοντος. Η παραδοσιακή εικόνα ενός σπιτιού χωρισμένου σε περιοχές ανδρών και γυναικών αποτελεί μία υπεραπλούστευση ενός περίπλοκου συστήματος κοινωνικών σχέσεων. Μια ευρύτερη προσέγγιση εστιάζεται μάλλον στην αλληλεπίδραση μεταξύ ανδρών και γυναικών παρά στην δραστηριότητα των γυναικών μεμονωμένα. Το παράγωγο πιο λεπτομερές σχήμα για τις σχέσεις των δύο φύλων προσφέρει μία άποψη ποιικιλίας διά μέσου του χώρου και του χρόνου στον τρόπο που οι σχέσεις εκφράζονταν σε συνάρτηση με τον χώρο και προτείνει την δυνατότητα διαφοροποιήσεων των σχέσεων καθ' εαυτών στα διάφορα επίπεδα της κοινωνικής ιεραρχίας.

NORTHOVER, P., and EVELY, D

83–105

Towards an appreciation of Minoan metallurgical techniques: information provided by copper alloy tools from the Ashmolean Museum, Oxford (PLATES 10–13)

A group of ten copper and copper alloy Minoan tools from the Ashmolean Museum's Cretan collection is analysed. Though the component elements are recorded, the emphasis is on metallographic aspects of the objects. By considering these sets of information together we can learn how craftsmen treated the types of metal available in order to suit the requirements of the intended products. Many details of the stages undergone by the metal in its transformation into a finished item can be recovered. Much of this process is dictated by the physical properties of the metal itself. Two standards of finishing existed, relating to the available metal and its intended use. Though limited in the range of its conclusions, the study shows that the return of information, especially in an area of investigation left unexplored, well recompenses the loss of the snippet required for analysis.

Προς μια εκτίμηση των μινωικών τεχνικών μεταλλουργίας: πληροφορίες προερχόμενες από εργαλεία κράματος χαλκού από το Μουσείο Ashmolean της Οξφόρδης (Πίνακες 10–13)

Αναλύεται μία ομάδα δέκα εργαλείων από χαλκό και κράμα χαλκού από την κρητική συλλογή του Μουσείου Ashmolean. Παρόλο που καταγράφονται τα συστατικά στοιχεία, η έμφαση δίνεται στις μεταλλογραφικές όψεις των αντικειμένων. Συνεξετάζοντας αυτές τις πληροφορίες μπορούμε να μάθουμε πώς οι τεχνίτες χειρίζονταν τους τύπους του διαθέσιμου μετάλλου προκειμένου να καλυφθούν οι απαιτήσεις των παραγομένων προϊόντων. Πολλές λεπτομέρειες μπορούν να διαπιστωθούν για τα στάδια από τα οποία πέρασε το μέταλλο για τη μεταμόρφωσή του σε τελικό προϊόν. Μεγάλο μέρος αυτής της διαδικασίας υπαγορεύεται από τα φυσικά χαρακτηριστικά του ίδιου του μετάλλου. Υπήρχαν δύο πρότυπα για την διαδικασία τελειοποίησης ανάλογα με το διαθέσιμο υλικό και την επιδιωκόμενη χρήση. Αν και περιορισμένη στον τομέα των συμπερασμάτων, η μελέτη δείχνει ότι η συλλογή πληροφοριών, κυρίως σε μια περιοχή της έρευνας ακόμη παρθένα, αποζημιώνει ικανοποιητικά για την απώλεια του ελαχίστου δείγματος που απαιτείται για την ανάλυση.

RICE, E. E.

383–404

Grottoes on the acropolis of hellenistic Rhodes

The city of Rhodes, founded in 408/7 BC, took full advantage of the possibilities offered by a previously uninhabited site. In the acropolis area many of the main public structures were laid out in an open, natural landscape, but approaches to the summit from the city led past extensive, interconnecting artificial grottoes and ‘nymphaea’, decorated in flamboyant style. These were aligned with the city’s grid-plan, and adjoined streets and stoas formalizing their ornamental aspects. The grottoes offered spatial distraction and visual interest, and served as cool, shady venues for displays of small votives to unknown deities; some apparently gave access to the underground aqueducts. The acropolis, as well as a monumental area, was a focus for private religious activity, seen in these dedications. The ornamental landscaping of the acropolis is to be understood, not in terms of a ‘pleasure park’, but as a fitting adornment for a primarily sacred area.

Σπήλαια στην ακρόπολη της Ελληνιστικής Ρόδου

Η πόλη της Ρόδου ιδρύθηκε το 408/7 π.Χ. και επωφελήθηκε πλήρως από τις δυνατότητες που προσφέρει μια ακατοίκητη προηγούμενης περιοχής. Στην περιοχή της ακροπόλεως πολλά από τα κύρια δημόσια κτήρια ιδρύθηκαν στο ανοικτό φυσικό τοπίο, αλλά οι οδοί από την πόλη προς την κορυφή περνούσαν μπροστά από μεγάλα και τεχνητά επικοινωνούντα μεταξύ τους σπήλαια και “νυμφαία”, διακοσμημένα με επιδεικτικό τρόπο. Αυτά εντάσσονταν στον κάναβο του σχεδίου της πόλεως και συνέχονταν με δρόμους και στοές επισημοποιώντας τον διακοσμητικό τους χαρακτήρα. Τα σπήλαια προσέφεραν εναλλαγές στο χώρο και οπτικό ενδιαφέρον και χρησιμοποιούνταν ως δροσερές και σκιερές υποδοχές για την απόθεση μικρών αφιερωμάτων σε άγνωστες θεότητες. Μερικά προφανώς οδηγούσαν στα υπόγεια υδροαγωγεία. Η ακρόπολη, εκτός από μια μνημειώδη περιοχή, ήταν ένα κέντρο της ιδιωτικής θρησκευτικής δραστηριότητας, όπως φαίνεται από αυτά τα αναθήματα. Η διακοσμητική διαμόρφωση του χώρου της ακροπόλεως πρέπει να αντιμετωπισθεί όχι με την έννοια ενός “πάρκου αναψυχής”, αλλά ως ο κατάλληλος στολισμός για μια πρωτίστως ιερή περιοχή.

SAPOUNA-SAKELLARAKI, E.

41–54

A Middle Helladic tomb complex at Xeropolis (Lefkandi) (PLATES 5–9)

In a joint Greek–British excavation in 1993–4 on the E slope of the hill of Xeropolis, an interesting tomb complex of MH date was revealed, consisting of two chambers covered by slabs. Above the slabs was a stone-mound. The tomb complex, which had been robbed, recalls the tombs in the tumuli that are either built or in cist form. The pottery collected dates it to the MH period, but the tomb had been built on top of an EH layer. EH or LH pottery was also found in the fill of the tomb, apparently fallen from the settlement on the hill.

Ένα Μεσοελλαδικό ταφικό σύμπλεγμα στην Ξηρόπολη (Λευκανιά) (Πίνακες 5–9)

Σε κοινή ελληνοβρετανική ανασκαφή που έγινε το 1993–4 στην ανατολική πλαγιά του λόφου της Ξηρόπολης αποκαλύφθηκε ενδιαφέρον ταφικό σύμπλεγμα μεσοελλαδικής περιόδου αποτελούμενο από δύο διαμερίσματα που καλύπτονται με πλάκες. Πάνω από τις πλάκες υπήρχε λιθοσωρός. Το ταφικό σύμπλεγμα, που ήταν συλημένο, θυμίζει τους τάφους των νεκροταφείων των τύμβων που είναι είτε κτιστοί είτε κιβωτιόσχημοι. Η κεραμική που συλλέχθηκε, το χρονολογεί στην ΜΕ περίοδο αλλά έχει ιδρυθεί πάνω σε ΠΕ στρώμα. ΠΕ ή ΥΕ κεραμική βρέθηκε και στην επίχωση του τάφου, προφανώς πεσμένη από τον οικισμό του λόφου.

SHIPLEY, Graham, and SPAWFORTH, Antony

429–34

New imperial subscripts to the Spartans (PLATE 43)

A stone built into the church at Kokkinórachi near Sparta carries part of a first-century AD text containing one or more imperial rescripts to Sparta. The author of one section admonishes the Spartans after civil unrest, probably during the lifetime of the dynast Eurykles, his son Lakon, or his grandson Spartiatikos. Epigraphic parallels, and the text’s appeal to historic traditions, suggest that the author is Claudius. The document may indicate that communication between cities and emperors by ‘petition and response’ was more widespread now than in the post-Hadrianic era, when cities are thought generally to have addressed the emperor by letter.

Νέες αυτοκρατορικές υποθήκες προς τους Σπαρτιάτες (Πίνακας 43)

Σε ένα λίθο εντοιχισμένο στην εκκλησία της Κοκκινόραχης κοντά στη Σπάρτη σώζεται μέρος ενός κειμένου του 1ου αιώνα μ. Χ., το οποίο περιέχει ένα ή περισσότερα αυτοκρατορικά διατάγματα προς τη Σπάρτη. Ο συντάκτης ενός τμήματος παραινεί τους Σπαρτιάτες μετά από πολιτικές ταραχές, πιθανώς κατά τους χρόνους του δυνάστη Ευρυκλέους, του υιού του Λάκωνος ή του εγγονού του Σπαρτιατικού. Επιγραφικά παράλληλα και η αναφορά του κειμένου σε ιστορικές παραδόσεις δείχνουν ότι ο συντάκτης είναι ο Κλαύδιος. Η επιγραφή μάλλον υποδεικνύει ότι η επικοινωνία μεταξύ των πόλεων και του αυτοκράτορα με τη μέθοδο “αίτηση και απάντηση” ήταν πλέον πιο διαδεδομένη από ότι τη μετα-Αδριάνεια περίοδο, όταν οι πόλεις θεωρείται γενικά ότι απευθύνονταν στον αυτοκράτορα με επιστολή.

SPENCER, Nigel

269–306

Early Lesbos between east and west: a ‘grey area’ of Aegean archaeology (PLATE 33)

Many previous studies of early Lesbos have tended to emphasize the famous historical figures—Alkaios, Sappho, and Pittakos—and the events surrounding them that are known from literary sources; there has been much less discussion of archaeology, and this has led to a one-dimensional picture. The sources have tended to encourage an emphasis on features of the island’s archaic history which are traditionally thought of as ‘Greek’, and the true context of early civilization in the island, which had strong links to Anatolia and the east, has largely been ignored. This paper corrects the imbalance, acknowledging more fully the eastern links in the island’s culture from the Bronze Age to the Archaic period and indicating that during this period Lesbos was as much an extension of Anatolia as a ‘Greek’ island.

Η Λέσβος μεταξύ ανατολής και δύσεως: μια “γκρίζα περιοχή” της Αιγαιακής αρχαιολογίας (Πίνακας 33)

Η προσκόλληση πολλών από τις μελέτες που έχουν γίνει στο παρελθόν για τη Λέσβο σε γνωστά ιστορικά πρόσωπα, όπως ο Αλκαίος, η Σαπφώ και ο Πιττακός, και στα γεγονότα που τους αφορούν σύμφωνα με τις αρχαίες πηγές, έχει οδηγήσει σε μια σχετική μονομέρεια με αποτέλεσμα την ελλιπή γνώση της αρχαιολογίας του νησιού. Οι ιστορικές πηγές έχουν την τάση να επικεντρώνονται σε χαρακτηριστικά της Λέσβου στην Αρχαϊκή Περίοδο που κατά παράδοση θεωρούνται “ελληνικά”, αγνοώντας τις πολύ σημαντικές για τον πρώιμο πολιτισμό του νησιού σχέσεις του με τη Μικρά Ασία. Η παρούσα μελέτη αποσκοπεί να αποκαταστήσει αυτή τη μονοδιάστατη εικόνα της Λέσβου επιχειρώντας μια παρουσίαση των δεσμών της με την Ανατολή από την Εποχή του Χαλκού μέχρι την Αρχαϊκή Περίοδο και να υποστηρίξει ότι κατά την περίοδο αυτή η Λέσβος ήταν τόσο τμήμα της Μικράς Ασίας όσο και “ελληνικό” νησί.

STIROS, S. C.

17–21

Palaeogeographic reconstruction of the Heraion–Vouliagmeni Lake coast since Early Helladic times (PLATE 4)

The morphology of the Vouliagmeni Lake and Perachora coasts is the result of seismic uplifts with a cumulative amplitude of 3–4 m in the last 6,000 years; there is also evidence of a transient seismic subsidence at around 5,000 BP. These results are consistent with excavation data indicating a seismic destruction of an EH I site followed by land subsidence. This led to the abandonment of the site, which was reoccupied when the land was uplifted again.

Παλαιογραφική αποκατάσταση της ακτογραμμής της λίμνης Ηραίου–Βουλιαγμένης από την Πρωτοελλαδική περίοδο και εξής (Πίνακας 4)

Η μορφολογία της λίμνης Βουλιαγμένης και των ακτών της Περαχώρας είναι αποτέλεσμα σεισμικών ανυψώσεων με αθροιστική ευρύτητα 3–4 μ. κατά τα τελευταία 6000 χρόνια. Υπάρχουν επίσης στοιχεία για μία παροδική σεισμική καθίζηση πριν από 5000 χρόνια περίπου. Τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν με τα ανασκαφικά δεδομένα για σεισμική καταστροφή μιας ΠΕ Ι θέσεως, την οποία ακολούθησε καθίζηση του εδάφους. Αυτό οδήγησε στην εγκατάλειψη της θέσεως που επανακατοικήθηκε όταν το έδαφος ανυψώθηκε πάλι.

WAYWELL, G. B., and WILKES, J. J. (with contributions by A. D. POWELL, N. FRADGLEY, J. W. HAYES, G. D. R. SANDERS, and S. E. C. WALKER) 435–60
Excavations at the ancient theatre of Sparta 1992–4: preliminary report (PLATES 44–9)

Excavations at the Sparta theatre were resumed in 1992: the objective was to survey it and clarify its history. Nine trenches were opened and a catalogue of architectural blocks compiled. A trench in the SW orchestra revealed two staircases; while the seats of honour, the walkway behind, and two or three rows of benches above are preserved, the remainder of the theatre was severely damaged in the 9th–13th centuries. The diazoma's foundations were revealed; below it were ten radial staircases, above seventeen. The lower cavea had thirty-one rows, the upper nineteen. At the top, rows 17–19 rested on concrete over an inner radial wall of concrete-bonded stones; there are traces of a Doric colonnade around the walkway here. The upper cavea yielded pottery suggesting an initial construction under Eurykles (c.30–20 BC); no certain evidence of an earlier theatre has been found. The stage building's architecture suggests Flavian and Severan reconstructions and later repairs. The site's use as a theatre ended c. AD 400, but finds indicate early Byzantine continuity and three later occupation phases (9th–13th centuries). Sculptures found include a statuette of Apollo or Dionysos, an Antonine female portrait (priestess?), and an important late Roman male portrait head.

Ανασκαφές στο αρχαίο θέατρο της Σπάρτης 1992–4: προκαταρκτική ανακοίνωση (Πίνακες 44–49)

Οι ανασκαφές στο θέατρο της Σπάρτης επαναλήφθηκαν το 1992: ο σκοπός ήταν η επισκόπησή του και ο διασάφηση της ιστορίας του. Ανοίχτηκαν εννέα τομές και καταρτίστηκε ένας κατάλογος αρχιτεκτονικών μελών. Μία τομή στο ΝΔ τμήμα της ορχήστρας αποκάλυψε δύο κλίμακες. Παρόλο που διατηρούνται οι τιμητικές θέσεις, ο διάδρομος πίσω τους και δύο ή τρεις σειρές εδωλίων, το υπόλοιπο του θεάτρου υπέστη σοβαρές βλάβες κατά τους 90–130 αιώνες. Αποκαλύφθηκαν τα θεμέλια του διαζώματος, και δέκα ακτινωτές κλίμακες κάτω και δέκα επτά πάνω από αυτό. Το κατώτερο μέρος του κοίλου είχε τριάντα μία σειρές και το ανώτερο δέκα εννέα. Στην κορυφή, οι σειρές 17–19 εδράζονταν σε συμπαγές μίγμα πάνω από εσωτερικό ακτινωτό τοίχο λιθόκτιστο με συνδετική ύλη. Εδώ υπάρχουν ίχνη δωρικής κιονοστοιχίας γύρω από τον διάδρομο. Από το ανώτερο κοίλο προήλθε κεραμεική που χρονολογεί την αρχική κατασκευή επί Ευρυκλέους (περι το 30–20 π.Χ.). Δεν βρέθηκαν ασφαλή στοιχεία για την ύπαρξη ενός πρωιμότερου θεάτρου. Η αρχιτεκτονική του σκηνικού οικοδομήματος προδίδει ανακατασκευή της εποχής των Φλαβίων και Σεβήρων και υστερότερες επισκευές. Η χρήση της θέσεως ως θεάτρου έληξε περί το 400 μ. Χ., αλλά ευρήματα δείχνουν συνέχιση στην πρώιμη Βυζαντινή περίοδο και τρεις υστερότερες φάσεις καταλήψεως (9ος–13ος αιώνες). Στα ευρεθέντα γλυπτά περιλαμβάνονται ένα αγαλματίδιο του Απόλλωνος ή Διονύσου, ένα γυναικείο πορτραίτο (ιέρειας;) της εποχής των Αντωνίνων και μία σπουδαία ανδρική κεφαλή – πορτραίτο των υστερορωμαϊκών χρόνων.

WHITLEY, James, O'CONNOR, Kieran, and MASON, Howard 405–28
Praisos III: a report on the architectural survey undertaken in 1992 (PLATES 36–42)

This is a report of an architectural survey of the site of Praisos in E. Crete, undertaken in 1992. A plan of ancient and modern features was produced, which included remains surviving above ground such as ancient walls, rock-cuttings, cut blocks, and spolia, together with more detailed plans of features and concentrations of features. This documentation has been supplemented with photographs, elevation drawings, and descriptions of selected features, especially rock-cuttings. Rock-cut features, common on many Cretan sites, have rarely been described in detail or discussed properly; the article seeks to remedy this state of affairs to some extent. The remains seem to date to the Minoan, archaic, and late classical–hellenistic periods, particularly the last. Some historical conclusions are drawn.

Πραισός III: έκθεση για την επισκόπηση της αρχιτεκτονικής που διεξήχθη το 1992 (Πίνακες 36–42)

Πρόκειται για μια έκθεση επισκοπήσεως της αρχιτεκτονικής στη θέση Πραισός στην Α. Κρήτη, που διεξήχθη το 1992. Συντάχθηκε ένα σχέδιο με αρχαία και σύγχρονά μας στοιχεία, τα οποία περιλαμβάνουν κατάλοιπα διατηρούμενα στην επιφάνεια του εδάφους όπως αρχαίους τοίχους, λαξεύματα στο βράχο, κυβολίθους και υλικό σε δεύτερη χρήση (spolia). Επίσης, πιο λεπτομερή σχέδια ορισμένων στοιχείων και συγκεντρώσεως στοιχείων. Αυτή η τεκμηρίωση εμπλουτίστηκε με φωτογραφίες, σχέδια όψεων και περιγραφές επιλεγμένων στοιχείων ιδίως λαξευμάτων στο βράχο. Τα λαξεύματα κοινά σε πολλές κρητικές θέσεις, σπάνια έχουν περιγραφεί λεπτομερώς ή συζητηθεί με πληρότητα. Το άρθρο επιδιώκει να αποκαταστήσει σε ορισμένο βαθμό το ζήτημα αυτό. Τα κατάλοιπα φαίνεται να χρονολογούνται στη μινωική, αρχαϊκή και στην ύστερη κλασική ελληνιστική περίοδο, ιδιαίτερος στην τελευταία. Συνάγονται μερικά ιστορικά συμπεράσματα.